

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 4 września 1992 r.

RPO/ 94551/92/II/MS

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77
Tel. sekr. 27 42 02
Fax 27 42 02
Tel. centr. 27 62 61

Pan

Minister Sprawiedliwości

W a r s z a w a

W y s t ą p i e n i e

w sprawie zwiększenia skuteczności ochrony dłużnika, zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych, przed finansowymi konsekwencjami nieuzasadnionego wszczynania postępowania egzekucyjnego.

Na zasadzie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471)

wnoszę o

wystąpienie z projektem nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego w tym kierunku, aby dłużnik, zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych, uiszczający świadczenia terminowo i w wysokości określonej w tytule wykonawczym, nie ponosił finansowych konsekwencji niezasadnego wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwróciło się Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca z prośbą o spowodowanie, aby dłużnicy zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych, którzy terminowo uiszczają należności w wysokości określonej w tytule wykonawczym, nie ponosili konsekwencji niezasadnego wszczynania postępowań egzekucyjnych. W praktyce zdarza się bowiem, że osoba, do rąk której mają być uiszczone świadczenia, bezpodstawnie inicjuje postępowanie egzekucyjne aby skompromitować dłużnika w jego zakładzie pracy, przysporzyć mu kłopotów przez konieczność podejmowania różnych czynności procesowych itd.

Na tle tego wniosku zważyć należy co następuje.

Art. 770 k.p.c. statuuje zasadę, że koszty egzekucji ponosi dłużnik. Dzieje się tak także wówczas, gdy postępowanie dłużnika nie uzasadniało skierowania przez wierzyciela wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Komornik natomiast podejmuje swe czynności w oparciu o tytuł wykonawczy i wniosek wierzyciela. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji doręcza dłużnikowi dopiero przy pierwszej czynności egzekucyjnej, z reguły działając w sposób wskazany we wniosku wierzyciela, a więc głównie przez zajęcie wynagrodzenia za pracę. Jeżeli dłużnik okazuje Komornikowi dowody świadczące o tym, że prowadzenie egzekucji jest niecelowe, komornik uchyla się od ich oceny, gdyż art. 804 k.p.c. nie daje organowi egzekucyjnemu uprawnień do badania ani zasadności, ani wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

W opisaney sytuacji dłużnik może tylko, w oparciu o art. 767 kpc, wnieść skargę na czynności Komornika. Otwiera to mu drogę do dochodzenia zwrotu poniesionych kosztów, co wiąże się z wieloma tarudnościami procesowymi.

Przedstawiony tu problem występuje od dawna. Świadczy o tym uchwała składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1986 r. Nr III CZP 40/86 (O SNCP 1987, z 5-6, poz. 71). Istnieje więc potrzeba jego rozwiązania, co można osiągnąć tylko przez odpowiednią nowelizację Kodeksu postępowania cywilnego. Mając to na uwadze wnoszę jak wyżej.

Równocześnie wyrażam pogląd, że problem przedstawiony w tym wystąpieniu zasługuje na odrębne potraktowanie. Ogólna reforma prawa cywilnego jest bowiem odległym przedsięwzięciem, a postulowaną zmianę postępowania egzekucyjnego dyktują pilne wymogi obecnej sytuacji.

/-/ Prof. dr Tadeusz Zieliński.